

BOSNA I HERCEGOVINA
APELACIONI SUD BRČKO DISTRIKTA
BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 96 o P 032692 14 Gž
Brčko, 06.02.2015. godine

U IME BRČKO DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE!

Apelacioni sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine u vijeću sastavljenom od sudija Kovačević Maide, kao predsjednika vijeća, Lucić Josipe i Gligorević Ruže, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužiteljica mldb. D.B. i D.S., obje iz L., koje zastupa punomoćnik B.B., advokat iz L., protiv tuženog P.M. iz B., R.A., koga zastupa punomoćnik S.M. advokat iz B.2, radi utvrđenja očinstva, odlučujući o žalbama tužiteljica i tuženog izjavljenim protiv presude Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 o P 032692 11 P od 29.09.2014. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 06.02.2015. godine, donio je slijedeću

P R E S U D U

Žalba tužiteljica mldb. D.B. i D.S., obje iz L. i žalba tuženog P.M. iz B. (R.A.) izjavljene protiv dijela presude Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 o P 032692 11 P od 29.09.2014. godine u kojem je odlučeno o obvezi tuženog P.M. doprinositi izdržavanju mldb. tužiteljice D.B. sadržanom u stavu 3. izreke se ODBIJAJU kao neosnovane i presuda u tom dijelu POTVRĐUJE.

Žalba tužiteljica mldb. D.B. i D.S., obje iz L. izjavljena protiv odluke o troškovima parničnog postupka sadržane u stavu 4. izreke presude Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 o P 032692 11 P od 29.09.2014. godine se UVAŽAVA i presuda u tom dijelu PREINAČAVA kako slijedi:

Tuženi P.M. se OBVEZUJE da tužiteljicama mldb. D.B. i D.S., umjesto dosuđenog iznosa od 500,00 KM (petstotina konvertibilnih maraka) plati troškove parničnog postupka u iznosu od 2.650,00 KM (dvijehiljadešestotina i pedeset konvertibilnih maraka) u roku od 30 dana od prijema ove presude pod prijetnjom prinudnog izvršenja.

Obrazloženje

Presudom Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 o P 032692 11 P od 29.09.2014. godine (u daljem tekstu prvostepena presuda) odlučeno je kako slijedi:

1. Utvrđuje se da je tuženi P.M. sin P. i J., biološki otac mlđb. prvotužilje D.B., koju je dana ... godine rodila drugotužilja D.S. kći S.
2. Prvotužilje mlđb. D.B. povjerava se na zaštitu, vaspitanje i izdržavanje drugotužilji D.S.
3. Obavezuje se tuženi P.M., da na ime svog doprinosa za izdržavanje mlđb. prvotužilje D.B., kao svoje kćerke, plaća mjesečni iznos od 300,00 KM neposredno njenoj majci – zakonskoj zastupnici D.S. počev od 31.05.2011. godine kao dana podnošenja tužbe pa ubuduće i to svakog 01. do 05. dan u mjesecu za tekući mjesec sve dok ova obaveza po zakonu bude trajala ili dok ova presuda ne bude izmijenjena ili ukinuta a sve u roku od 30 dana po prijemu presude pod prijetnjom prinudnog izvršenja.
4. Obavezuje se tuženi da tužiljama solidarno isplati troškove postupka u iznosu od 500,00 KM, u roku od 30 dana po prijemu presude pod prijetnjom prinudnog izvršenja.“

Protiv prvostepene presude žalbe su blagovremeno izjavili i tužiteljice mlđb. D.B. i D.S., obje iz L. (u daljem tekstu tužiteljice) i tuženi P.M. iz B., R.A. (u daljem tekstu tuženi).

Tužiteljice su izjavile žalbu protiv dijela prvostepene presude kojim je odlučeno o visini doprinosa tuženog za izdržavanje mlđb. tužiteljice D.B. sadržanog u 3. stavu izreke i protiv odluke o troškovima parničnog postupka sadržane u 4. stavu izreke. Žalbu su izjavile „zbog povrede postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primjene materijalnog prava“, s prijedlogom da se prvostepena presuda preinači i tuženi obveže plaćati izdržavanje u iznosu od 400,00 KM i dosude im se svi traženi (opredijeljeni) troškovi parničnog postupka.

Žalbu, također, protiv dijela prvostepene presude kojim je obavezan za izdržavanje mlđb. tužiteljice D.B. plaćati iznos od 300,00 KM od podnošenja tužbe, izjavio je i tuženi i to zbog „bitnih“ povreda odredaba postupka,

pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primjene materijalnog prava. Predlaže da se žalba uvaži i prvostepena presuda ili ukine i predmet vrati na ponovno suđenje, ili preinači i obveže plaćati manji iznos za izdržavanje mlđb. tužiteljice D.B.

Tuženi je odgovorio na žalbu tužiteljica, a u odgovoru pobija žalbene razloge i navode i predlaže da se žalba tužiteljica odbije.

Nakon što je ispitao prvostepenu presudu u smislu odredbe člana 330. Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine“, broj 8/09, 52/10 i 27/14, u daljem tekstu Zakon o parničnom postupku), ovaj sud je odlučio kao u izreci ove presude iz razloga koji slijede:

Predmet raspravljanja i odlučivanja u ovoj parnici zahtjevi su tužiteljica da se utvrdi da je tuženi biološki otac mlđb. tužiteljice D.B. i da se tuženi obveže plaćati za njeno izdržavanje iznos od 400,00 KM mjesečno, uz dosudu troškova parničnog postupka.

Postavljeni tužbeni zahtjev tuženi je osporio u cijelosti, a nakon provedenog DNK vještačenja nije osporavao da je otac mlđb. D.B., ali je iskazao protivljenje visini postavljenog zahtjeva za njeno izdržavanje u iznosu od 400,00 KM, s prijedlogom da plaća iznos od 100,00 KM mjesečno.

Odlučujući o tužbenom zahtjevu, polazeći od činjenica navedenih u tužbi i činjeničnih tvrdnji kojima je tuženi osporavao tužbeni zahtjev i pozivajući se na rezultate rasprave (dokaze koji su trebali potvrditi njihove zahtjeve i navode):

da je tuženi osporavao da je biološki otac mlđb. tužiteljice D.B. sve dok 27.06.2014. godine JZU ... nije obavio DNK vještačenje temeljem kojeg je utvrđeno da je tuženi biološki otac mlđb. D.B. koju je ... godine rodila tužiteljica D.S.,

da se o mlđb. D.B. od rođenja isključivo stara i izdržava je tužiteljica D.S.,

da tužiteljica D.S. nije zaposlena i da živi u vanbračnoj zajednici sa čovjekom sa kojim ima mlđb. kćerku rođenu ... godine i da svi (mlđb. tužiteljica D.B., tužiteljica D.S. zajedno sa vanbračnim partnerom i njihovom mlđb. kćerkom) žive u kući tužiteljčinog (D.S.) vanbračnog partnera koja ima površinu „od 48 m², sa strujom i vodom ali bez kupatila“,

da tuženi radi u R.A. i ostvaruje mjesečnu zaradu u iznosu od 1.500,00 Eura, gdje i živi u bračnoj zajednici sa ženom i njihove dvije mlđb. kćerke, od kojih je jedna rođena ... godine, a druga rođena ... godine.

obzirom da je, kako se navodi, „pouzđano utvrđeno da je tuženi biološki otac“ mlđb. tužiteljice D.B., „što niti tuženi nije osporavao nakon provedene analize“, prvostepeni sud je tako i sudio o prvom tužbenom zahtjevu, utvrđio je da je tuženi biološki otac mlđb. tužiteljice D.B.,

a, obzirom da je utvrđio da mlđb. D.B. od rođenja živi s majkom, „koja se o njoj jedina brine i stara“ i da „nije bilo evidentiranih nikakvih štetnih uticaja“, da je „cijenjen ... i uzrast i spol stranaka“ i da ni „sam tuženik nije tražio“ da s njim živi, prvostepeni sud je „po službenoj dužnosti primjenom“ odredbe člana 275. stav 1. Porodičnog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine“, broj 3/07, u daljem tekstu Porodični zakon) tako i odlučio,

dok je obzirom na Porodičnim zakonom propisanu dužnost i pravo roditelja izdržavati svoju malodobnu djecu (odredbe članova 121. i 194.) prvostepeni sud je obvezao tuženog doprinositi izdržavanju mlđb. tužiteljice D.B. u mjesečnom iznosu od 300,00 KM uzimajući u obzir njene potrebe i primanja tuženog, kao i obvezu tuženog da iskoristi sve mogućnosti radi obezbjeđenja dovoljnih sredstava za izdržavanje sve troje svoje djece i zadovoljenje vlastitih potreba (odredba članova 214. i 215.), pri čemu tvrdnju tuženog da njegova supruga nije zaposlena i da je bolesna, budući da nije dokazana, nije uvažio.

Ovo su u bitnom razlozi prvostepenog suda zbog kojih je odlučio kao u izreci svoje presude.

Odluka prvostepenog suda je pravilna.

I tužiteljice i tuženi smatraju da je obvezivanjem tuženog plaćati za izdržavanje mlđb. tužiteljice D.B. iznos od 300,00 KM mjesečno, prvostepeni sud povrijedio odredbe Zakona o parničnom postupku, s tim što tužiteljice ne konkretiziraju povrede, dok tuženi konkretizira u povredi odredbe člana 8. (ocjena dokaza) i odredbi članova 154. i 155. (preinačenje tužbe), pogrešno i nepotpuno utvrđio činjenično stanje i pogrešno primijenio materijalno pravo.

U bitnom tužiteljice u žalbi tvrde da je kod odlučivanja o doprinosu tuženog za izdržavanje mlđb. tužiteljice D.B., prvostepeni sud trebao uzeti u

obzir bruto plaću tuženog i obvezati ga da plaća iznos od 400,00 KM, što po njihovoj tvrdnji odgovara 10% od bruto plaće tuženog.

Žalbom tuženog se prvo tvrdi da prvostepeni sud „nije mogao dozvoliti preinačenje“ tužbe na glavnoj raspravi jer „nije pristao na preinačenje“ i da „nije savjesno i brižljivo ocijenio“ dokaze stoga što je u obzir uzeo samo prihode, a ne i rashode, i da to zajedno sa drugim relevantnim činjenicama za odluku o izdržavanju (životna dob mlđb. D.B., njegove zakonske obveze izdržavanja supruge i druge dvije mlđb. kćerke, životni standard R.A. gdje radi i živi sa obitelji) ne opravdava odluku o visini njegovog doprinosa za izdržavanje mlđb. D.B., a pogotovo da ne opravdava obvezu plaćanja od podnošenja tužbe „kada je tek presudom od 29.09.2014. godine utvrđeno da je“ njen otac.

Takve, međutim, tvrdnje tužiteljica i tuženog, ovaj sud nije našao osnovanim, jer je protivno žalbenim navodima ocijenio da je prvostepeni sud odlučio u granicama stavljenog tužbenog zahtjeva u pogledu predmeta, sadržine i obima parnice, svakom sudioniku u postupku je omogućio da iznese sve činjenice i okolnosti na kojima zasniva svog zahtjev ili kojima pobija navode i dokaze protivnika i da se izjasni o navodima i dokazima drugog sudionika. Obzirom na predmet spora, prvostepeni sud je pravilno cijenio sve izvedene dokaze (iskaze stranaka, iskaze svjedoka, DNK vještačenje, materijalne dokaze) i svakom od dokaza dao je odgovarajući značaj sa aspekta relevantnih odredbi Porodičnog zakona za raspravljanje i odlučivanje o postavljenom tužbenom zahtjevu, a stečeno uvjerenje je opravdao dovoljnim razlozima koje ima činjeničnu i pravnu osnovu. Time u pravcu žalbenih razloga i navoda, kako onih istaknutih u žalbi tužiteljica, tako i onih istaknutih u žalbi tuženog, nisu učinjeni propusti kod odlučivanja o visini doprinosa tuženog u izdržavanju mlđb. tužiteljice D.B. ni činjenične, ni materijalnopravne naravi, a ni relevantni propusti procesne naravi kakve ima u vidu odredba člana 318. Zakona o parničnom postupku, pa čak ni to što je prvostepeni sud na glavnoj raspravi dozvolio preinaku tužbe povećanjem postojećeg zahtjeva.

Naime, odredbom člana 155. u stavu 4. Zakona o parničnom postupku, data je ovlast prvostepenom sudu da nakon održavanja pripremnog ročišta, a najkasnije do zaključenja glavne rasprave dopusti preinaku tužbe ako ocijeni da preinaka nije usmjerena na odugovlačenje postupka i onda kad se tuženi tome protivi, ako tužitelj bez svoje krivnje nije mogao tužbeni zahtjev preinačiti ranije, odnosno ako je tuženi u mogućnosti raspravljati o preinačenom tužbenom zahtjevu bez odlaganja glavne rasprave. Pa budući da je iz podataka spisa razvidno da su tužiteljice povećale tužbeni zahtjev uslijed

okolnosti koje su nastale nakon podnošenja tužbe (postupak dugo trajao i pored nastojanja tužiteljica i suda saznati adresu tuženog, saznanje o materijalnim mogućnostima tuženog) i da se koriste isti izvedeni dokazi, te kako se u takvoj situaciji tuženom ne priznaje pravo protiviti se ovakvoj preinaki tužbe, time su tužiteljice na nju bile ovlaštene sve do zaključenja glavne rasprave.

A, prema činjeničnom stanju utvrđenom temeljem izvedenih dokaza u prvostepenoj presudi, kako ga uglavnom prikazuju obje strane, da je mlđb. tužiteljica D.B. rođena ... godine, da se o njoj od rođenja isključivo stara i izdržava je majka (tužiteljica D.S.), koja u vanbračnoj zajednici ima još jedno dijete rođeno ... godine i da ne radi i da svi žive u kući njenog vanbračnog supruga i da se svi izdržavaju od njegove povremene zarade i dječijeg dodatka, da tuženi radi i ostvaruje mjesečnu zaradu u iznosu od 1.500,00 Eura, da sa obitelji živi u A. i da je u obvezi izdržavati još dvije kćerke jednu rođenu ... godine i drugu rođenu ... godine i da nijedna od stranaka nema u vlasništvu nekretnine, dostatne su za utvrđenje i zaključak o utemeljenosti tužbenog zahtjeva tražiti da sud obveže tuženog plaćati iznos od 300,00 KM mjesečno za izdržavanje mlđb. tužiteljice D.B. i da je prvostepeni sud na podlozi utvrđenog činjeničnog stanja pravilno primijenio materijalno pravo.

Jer, obveza izdržavanja zajednička je obveza roditelja, a roditelji i djeca su najbliži krvni srodnici, pa roditelji pomažu djeci: odgajaju ih, obrazuju i izdržavaju i tako pripremaju za samostalan život. Odgovornost roditelja vremenski je ograničena ovisno o dobi djeteta, njegovom zdravstvenom stanju, načinu života, želji i sposobnosti djeteta da se školuje, socijalnim mogućnostima cijele obitelji, ali roditelji su uvijek dužni izdržavati svoje malodobno dijete, čak bez obzira jesu li zaposleni ili ne.

S tim u vezi prilikom utvrđivanja mogućnosti tuženog, kao osobe koja je dužna doprinositi izdržavanju, prvostepeni sud je uzeo u obzir visinu i izvjesnost plaće koju tuženi ostvaruje, da je u obvezi izdržavati još dvije malodobne kćerke i da ukoliko nakon izdvajanja doprinosa za izdržavanje mlđb. tužiteljice D.B. tuženom ne preostane dovoljno sredstava za životni standard na kakav su on i njegova obitelj navikli, da će onda morati uložiti dodatne napore da bi obezbijedio potrebna sredstva.

Prvostepeni sud je kod odlučivanja, također uvažio i uzrast mlđb. tužiteljice D.B. (rođena ... godine) i potrebe za njeno školovanje i izdržavanje što uključuje hranu, garderobu, udžbenike, a cijenio je i da majka (tužiteljica D.S.) nije zaposlena i da zajedno sa vanbračnim suprugom izdržava još jedno malodobno dijete.

Dakle, prvenstveno je zakonska obveza roditelja da izdržavaju svoju djecu i ograničena je potrebama djece i mogućnostima roditelja i prethodi zakonskoj obvezi roditelja da izdržavaju svoje partnere i druge zakonom određene srodnike i stoga su u izvršavanju te obveze dužni iskoristiti sve svoje mogućnosti kako bi osigurali pravo djeci na potpun i skladan razvoj njihove osobnosti, makar i na štetu vlastitog izdržavanja.

Stoga je, kod izloženog po ocjeni ovog suda iznos od 300,00 KM kojeg je obvezan plaćati tuženi, kao svoj doprinos za izdržavanje mladb. tužiteljice D.B., prvostepeni sud odredio uzimajući u obzir sve okolnosti od značaja za odluku o izdržavanju koje propisuju odredbe članova 194., 214. i 215. Porodičnog zakona. Pri tome, valja imati na umu da doprinos tuženog izražen u novcu nije ni približno adekvatan majčinom doprinosu izraženom kroz rad i brigu koji ulaže od rođenja mladb. tužiteljice D.B. oko njenog čuvanja, odgajanja, kao i neposrednom staranju u svim njenim životnim potrebama, čega je tuženi u potpunosti oslobođen (odredba člana 117. u vezi sa odredbom člana 125. stav 1. Porodičnog zakona).

Prema tome, obzirom na predmet spora, te gore iznesene činjenice i okolnosti koje su od odlučnog značaja u ovom sporu, opravdano je da se tuženi obveže plaćati 300,00 KM mjesečno od podnošenja tužbe (obveza ne može djelovati prije podnošenja tužbe), radi čega žalbeni razlozi i navodi istaknuti u žalbama tužiteljica i tuženog kojima pobijaju odluku o visini doprinosa tuženog nisu osnovani, pa je valjalo stoga njihove žalbe izjavljene protiv te odluke prvostepenog suda sadržane u stavu 3. izreke prvostepene presude odbiti kao neosnovane i prvostepenu presudu u tom dijelu potvrditi na osnovnu odredbe člana 335. Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Prvostepena presuda u stavu 1. i stavu 2. izreke nije se pobijala žalbom i stoga u tom dijelu nije bila predmetom ocjene žalbenog vijeća.

Međutim, tužiteljice žalbom osnovano pobijaju odluku o troškovima parničnog postupka, onim navodom u kojem tvrde da je tuženi osporavanjem tužbenog zahtjeva skrivio troškove parničnog postupka koje su imale u ovoj parnici, a koji se odnose na troškove nagrade punomoćniku-advokatu B.B. za zastupanje tužiteljica na jedanaest ročišta održanih pred prvostepenim sudom i trošak vještačenja.

Prema opredijeljenom zahtjevu za naknadu troškova nastalih u prvostepenom postupku vodeći računa o svim okolnostima koji determiniraju

odluku o troškovima postupka i o ishodu postupka (odredba člana 255. Porodičnog zakona), te imajući u vidu da je vrijednost spora u ovoj parnici neprocjenjiva, ovaj sud je tuženog obvezao tužiteljicama naknaditi trošak nagrade punomoćniku-advokatu B.B. za zastupanje na ročištima održanim pred prvostepenim sudom 21.09.2012., 13.12.2012., 11.03.2013., 13.06.2013., 20.08.2013., 01.11.2013., 09.12.2013., 14.02.2014., 06.06.2014., 18.08.2014. i 22.09.2014. godine iznos od po 150,00 KM, a u skladu sa odredbom člana 2. tarifni broj 3. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad advokata u Republici Srpskoj („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 45/00 - u daljem tekstu Tarifa), koja se u Distriktu primjenjuje na osnovu Naloga Supervizora za Brčko distrikt Bosne i Hercegovine od 15.07.2003. godine (pravilnost takvog postupanja potvrđena je odlukom Ustavnog suda Bosne i Hercegovine broj AP-1365/05 od 29.09.2006. godine), kao i trošak vještačenja u iznosu od 1.000,00 KM, što čini ukupan iznos od 2.650,00 KM.

Zahtjev tužiteljica za uvećanje naknade za pristup punomoćnika-advokata B.B. na ročišta održana pred prvostepenim sudom u iznosu od 50%, kao i zahtjevi za isplatu paušala, troškova prevoza punomoćnika na relaciji L.-B.3 i troškova nagrade punomoćniku zbog odsustva iz kancelarije, su odbijeni i to:

zahtjev za uvećanje naknade za pristup punomoćnika-advokata B.B. na ročišta održana pred prvostepenim sudom u iznosu od 50% odbijen je, jer zahtjev za utvrđivanje očitstva i određivanje doprinosa za izdržavanje predstavlja jedan tužbeni zahtjev (a ne dva, kako to pogrešno zaključuju tužiteljice);

zahtjev za naknadu paušala od 25 % odbijen je jer tužiteljice, sukladno odredbi člana 2. tarifni broj 12. Tarife, imaju pravo na navedeni paušal samo za sporedne radnje obavljene u toku postupka, ali samo ako decidno naznače za vršenje kojih sporednih radnji traže paušalnu nagradu i dokažu da su im takvi troškovi prouzrokovani, što one nisu učinile;

zahtjev za naknadu troškova putovanja punomoćnika (advokata) sopstvenim vozilom na relaciji L.-B. odbijen je, jer taj trošak po ocjeni ovog suda, nije bio nužan za vođenje ovog postupka, pošto su tužiteljice imale mogućnost da angažiraju jednako kvalificiranog punomoćnika u B.3,

dok je zahtjev za naknadu troška nagrade punomoćniku - advokatu za vrijeme zbog odsustvovanja iz kancelarije odbijen obzirom da ni jedno gore navedeno ročište održano pred prvostepenim sudom, na kojima je bio prisutan punomoćnik tužiteljica, nije trajalo duže od sat vremena.

Na osnovu svega izloženog odlučeno je kao u izreci ove presude.

PREDSJEDNIK VIJEĆA

Maida Kovačević